

STONE IN DE NEDERLANDSE PERIODE

door Ivan VAN HYFTE

Over Stone is er in ons tijdschrift niet zoveel gepubliceerd. Geen voldoende interesse voor onze deelgemeente? Een eigen heemkring? Te beperkte regio? Of gebrek aan bronnenmateriaal?.....

Toch is er in allerhande archiefdepots wel wat te vinden over deze aloude gemeente in het Kamerlingsambacht. Neem nu de Nederlandse Periode (1815-1830). In het Brugse Rijksarchief steekt bundel 58, Kerkfabriek Stone.

Uit de rekeningen van "de succursaele Kerke van Steene" (1816-1822) komt een brok dorps- en kerkelijk leven te voorschijn dankzij Salomon BRACKX, ontvanger van goederen tot en met 1821 en zijn opvolger, "tresorier" Joannes NEYTS. Of het nu "verpachtinge van sitsels en stoelen" is, of "de kerke schaele van devotie" of "de schaele van het eeuwige licht" of "de busse van den vasten", alles is netjes (soms in gulden) bijgehouden, nauwkeurig gecontroleerd en ondertekend door pastoor Jacobus Josephus DE SOUTER (1), burgemeester Josephus FAICT (2), "president" van het Bureau der Kerkmeesters en zijn raadsleden schepen Carel VERKARRE, Philippus BOURRY, Johannes VERLEYE en vanaf 1822 Joannes DE CORTE. Heel wat toen al bekende Steense families (3) duiken op in de "ontvangsten voortkoomende van de landspagten van de landen competerende de kerke van Steene". De (soms) onjuiste schrijfwijze van hun namen heb ik letterlijk overgenomen. Voor 1816 waren dit:

Henry DE PLA	Carel VERKARRE	Hendricus VAN GHELEWE
Johannes FAICT	Jacobus 't JONCK	Henrij VAN IPER
Louis CORDY	Jacobus CORDY	Henrij HENDRICKX
Henry QUYO	Matheas LECOCK	Joannes DELANNOIJ
	(DECOCK?)	
Joannes NEYTS	Frans ENGHELRAM	Josephus PRUVOST
Domenicus OPSTAELE		(PROVOOST?)

Veel van die Steense namen klinken nu nog vertrouwd in de oren.

Carel HENDRICKX was de laatste koster van dienst (4) en werd in die hoedanigheid betaald voor zijn "costerele competentie". "Waschmaeker" G. COSYN (COUSIN?), een Oostendenaar, stond in voor allerhande was; Henri CLAEYS bracht als timmerman zijn "dagheuren en levering van hout en nagels" binnen; "metsenaere" Frans WINNOCK werd betaald voor "gedaen matserwerck en levering van Kalck, tegels en bryken". Mooi toch dit 19de eeuwse Nederlands... "orlogiemaecker tot Gistel" J. DE GRAEVE moest instaan voor "één jaer onderhoud van de Kerck orlogie". Het agrarische Stone had uiteraard zijn dorpsmid: Henry HOENRAET leverde het "yserwerck" (5). Frans COLEMBIEN, een "glaesemaeker" had als opdracht "het verloon van de Kercke vinsters, het insteken van ruiten en het witten van de kerke binnen". Er moest al eens een nieuwe goot geplaatst worden. Op Jan VALCKE werd hiervoor een beroep gedaan. Josephus PROVOST leverde "negen hondert gheel backsteen" en Mary BEIJENS onderhield het "Kerkelinwaet".

Nog andere Steense pachters van roeden land waren: Ignatius VAN TIJGHEM (vanaf 1820), Henry MARANNUS (vanaf 1821) en Pieter DBEUCKELAERE, Johannes DECLERCK en Hendrik HOSTEN (elk vanaf 1823).

Windkracht en storm moeten lelijk huis gehouden hebben in het kleine hallenkerkje met zijn lichtjes overhellende toren. Ieder jaar was er glas gebroken of moesten leien hersteld worden. Een andere

glazenmaker, J. POORTEMAN, stak in 1820 nieuwe ruiten en C. VALCKE repareerde in 1816 het "schaliedeck".

Er werden in de week geen missen gelezen in Sint Anna want pastoor DE SOUTER celebreerde exact twee-en-vijftig missen. Het huidige orgel heeft hij niet horen spelen (6); toch had "orgelmaeker" Seraphinus HOSTEKIND zijn handen vol met het onderhouden en bijstellen van een ouder orgel.

Een wat ongewone onkost was "een jaer watergeschot van het pastoriehof", betaald aan De Wateringe van Camerlinkx; anderzijds betaalde Engelbertus DE ROO een jaarlijkse "huyshuure" en zorgde de Gentse burggraaf de WISSOCX, voor een eeuwig durende rente.

- (1) Als pastoor van Stene aldaar gestorven op 3 juni 1830.
- (2) Was maire, mejier en burgemeester van mei 1800 tot 11 mei 1835.
- (3) Zie R. de BEAUCOURT de NOORTVELDE "Beschrijving der Gemeente Stene", 1908, p. 39-45.
- (4) Vanaf 1823 was het Philippe LETTEN.
- (5) In 1822 was het smid Emmanuel BOUSSEMAERE.
- (6) In 1846 werd het doksaal gebouwd. Het orgel dateert ook uit die tijd.

MONUMENTEN, BEELDEN & GEDENKPLATEN TE OOSTENDE

door Norbert HOSTYN

Aanvullingen op een eerder verschenen reeks artikelen (1)

LXXVI – BUSTEBEELDEN RUBENS EN TENIERS

Twee bustebeelden, Rubens en Teniers, sierden de toppen van twee gelijknamige belle-époquevillas op resp. de hoek Van Iseghemlaan/Ijzerstraat/Koningstraat (nu appartementsgebouw met onderaan "Franco-Belge") en de hoek Ijzerstraat/Koningstraat (nu eveneens appartementsgebouw).

De buste van Teniers werd na de sloop van de villa bovenop de gevel van het appartementsgebouw geplaatst. Ca. 1997 werd ze daar weggehaald. Sindsdien siert de buste (nu gepolychromeerd) de tuin van een landhuisje in de Clemens Heulestraat 17, grondgebied Oudenburg (in de buurt van "O.L.V van 't Pompje").

De auteur van deze beelden is me niet bekend.

Iconografie:

Diverse prentkaarten. Buste Teniers op top van appartementsgebouw: kunstfoto door VAN ROLLEGHEM (Oostende, M.S.K.); afb. in A. VAN CAILLIE, Oud Oostende in Beeld, deel 5, nr. 172.

LXXVII – BRONZEN INSTALLATIE 1/8 (Vijver Leopoldpark)

De installatie bestaat uit vier bronzen hoofden die afkomstig zijn van allegorische figuren die destijds een monument van een lokale beroemdheid ergens in Frankrijk sierden. Ze stelden "Rechtspraak", "Welsprekendheid", "Rechtvaardigheid" en "Geschiedenis" voor. Ze werden door de kunstenaar Leo COPERS gerecupereerd en verwerkt tot een drijvende sculptuur.